

SZÁSZPATAKI RÓBERT

Dobi Laci szerencséje

Mert ott van például mindjárt a Dobi Laci, akiről a Bizdó Józsika annyi hülyeséget beszélt össze, hogy már senki se akarta meghallgatni, amit mond. Mert mondjuk, az egyszer tény, hogy a Dobi Laci egy kicsi ember volt, ezen nincs mit szépítgetni. Akkora lehetett, mint egy nagyobbacska gyerek, vagy alig valamivel nagyobb. Kicsi volt neki a keze is meg a lába is, hogy alig találtak rá gumicsizmát meg védőkesztyűt a téaszben, mert azért a munkavédelem az fontos dolog még egy ilyen kicsike embernél is. De azért mégis volt benne erő, azt nem lehet mondani, hogy nem volt. Az a helyzet, hogy tényleg kurva nagy erő volt benne, akárki akármit is mond. Főleg a traktorosok, azok szerették basztatni azzal, hogy biztos a pöcse is akkora, mint egy gyereké, olyan kicsi. Így aztán az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy hiába volt benne erő, nem nagyon foglalkozott ezzel senki. Mindig csak azon röhögtek, hogy a Dobi Lacinak biztos kicsi a pöcse is.

Pedig simán a vállára vett két cementes zsákot, ha úgy tartotta a kedve. De nem ám úgy, hogy mindegyik vállára egyet-egyed, hanem az egyikre – a balra, mert Dobi Laci jobbkezes volt – kettőt egyszerre. Az száz kiló. A Dobi Laci meg vasággal együtt se volt több ötvennél. El is vitte a betonkeverőig. Aztán lebaszta a földre, és csak annyit mondott oda a gépkezelőnek, de csak úgy foghegyről ám, hogy na, itt van, keverheti most már a betont az a szarfaszú Pintu. De Pintu, a gépkezelő, akinek egyedül volt papírja róla a faluban, hogy csak ő kezelheti a betonkeverőt, mert elvégezte a gépkezelői tanfolyamot jeles eredménnyel, oda se nézve ráfordult, hogy mi a fasznak dobálja azokat a zsákokat, még kiszakadnak, aztán baszhatják az egész betonozást, ha összekeveredik a cement a disznószaros földdel. (Merthogy éppen a disznólakat betonozták újra, amiknek az aljzatát évről-évre föltúrták a begerjedt kanok, no meg a cement is mindig kevesebb volt, mint amennyi elég lett volna, mert hát ide is kellett, meg oda is. Hol a tanácselnök hídját kellett lebetonozni, mert mégse járhat egy tanácselnök sáros hídon, hol az óvodába kellett a homokozó szélét kiigazítani.)

De ezt azért nem nagyon lehet hosszan elmesélni, hogy fölemelte a cementes zsákokat a Dobi Laci, és lebaszta a betonkeverő elé, hogy majdnem szétrepedtek. Nem is lett belőle történet, mert ki a faszt érdekel, hogy mit csinál a Dobi Laci munkaidőben. Pedig műszak után a bádogpult végének támaszkodva csak egyre hajtogatta, hogy mostantól csak az ihat itt, aki elbír két cementes zsákot. De egyszerre ám. A Dobi Laci eleinte mindig ott állt, a bádog pult végénél, az volt az ő helye, amit

valamiért mindenki tiszteletben is tartott, amíg a traktoros Imi ki nem szorította onnan, amikor jóba lett a kövér Sárikával, a kocsmárosnéval.

Mert az Imi tisztára megbolondult, szinte alig lehetett ráismerni, annyira. Pedig már jócskán benne járt a korban az Imi, elmúlt negyven is, mégse hiányzott neki az asszony. Mert minek is hiányzott volna, mikor az anyjával lakott, aki főzött rá, meg minden reggel csinált neki zsíros kenyeret paprikával meg lesütött hússal. Azt nagyon szerette az Imi, a lesütött húst, főleg nyáron, amikor már elfogyott a kolbász meg minden. Megvette neki az anyja azt a cigaretta is minden nap, füstszűrőset még hozzá, mert örült, ha a fiának nem hiányzik semmi se. Azt szokta mondani, az ő fia se kevesebb, mint a többi, akkor csak szívja azt a cigaretta, mint a másik. Pedig az az igazság, hogy eleinte nem is nagyon ízlett a cigaretta a traktoros Iminek, mert köhögött tőle, meg minden. Inkább előbb mindig odaadta a Dobi Lacinak, aki meg örült neki, mint kurvaisten fasza, mert jóféle dohány volt abban, meg sodorgatni se kellett. És az se mindegy. Volt a Dobi Lacinak egy szép fényes cigaretta tartója abba rakta bele az Imitől kapott cigarettákat, olyan volt, mintha csak egy úr lenne a Dobi Laci, amikor elővette és kipattintotta a cigarettatárcáját, és úgy kínálta meg a Havanyik Gyurkát. Még azt is mondta, hogy parancsolsz, kérlek cigarettát, de a Havanyik csak ráfordult, hogy talán lexikont reggelizett a Laci, meg hogy mi a faszt játssza itt a fejét a cigarettatárcájával. Addig mutogatja, amíg egyszer el nem vágják a torkát érte a cigányok, aztán akkor baszhatja. Azért elfogadta Gyurka a Dobi Laci tárcájából a cigarettát, mert hát igen szeretett cigarettázni a Gyurka, és azért ritkán jutott hozzá ő is ilyen finom cigarettához. Mondjuk, azért a füstszűrőt letörte a végéről, mert az csak a buziknak való, azt mondta, meg különben is a füstszűrű az rákot okoz, és hiányzik a fasznak a rák.

Egy idő múlva aztán az Imi már nem adta oda a cigarettáját a Dobi Lacinak meg senkinek se, mert ráérezett az ízére neki, aztán meg már úgy szívta, mintha az élete múlna rajta. Meg hát akarta, hogy a Sárika a kövér kocsmárosnő fölfigyeljen az Imire, ahogyan fújja kifelé a füstöt a bádoggpult végénél. Pedig a Sárikának férje is volt, meg idősebb is volt, mint az Imi. Kérdezték is a traktorosok tőle, hogy mi a faszt akarsz attól a kövér nőtől, te hülye, a végén még agyonver az ura, aki igen kegyetlen ember hírében állt. De az Imi nem hallgatott akkor már senkire, annyira el volt menve az esze, csak annyit mondott nekik, hogy olyan csodálatos asszonyt még soha nem látott, és ha nem lehet az övé, akkor fölakasztja magát az Imi az ajtókilincsre. Tisztára megbolondult a traktoros Imi, mondom. Csak nézte a Sárikát a bádoggpult végébe, mint aki meg van babonázva. Nem lehet tudni, hogy behívta-e a raktárba az Imi a Sárika, hogy nehogy fölakassza magát az Imi az ajtókilincsre, de az biztos, hogy a Sárika férje, a Timber, aki a legjobb böllér volt a faluban meg a környéken, egyszer hátulról úgy leütötte az Imi, hogy egy hónapig táppénzen volt. Aztán meg ápolgathatta az anyja naphosszat, még enni se tudott az Imi, csak tejbedarát.

De hiába mondta a magáét a Dobi Laci ott a pult végében, a kutya se figyelt oda rá. Még a hozzá legközelebb álló, a pult mellett iszogató traktorosok se mozdították

a fülük botját se. Egészen egyszerűen nem vettek róla tudomást, mert a Dobi Laci csak egy kicsi ember volt és kész. Ennyi. Nincs ezen mit szépíteni, vagy pláne nincs mit magyarázni. Mert hát mit is lehetne erről mondani.

Meg amúgy is tudták, hogy a Dobi Laci mindig hazudik, hogy talán még életében nem mondott igazat. Amióta azt akarta bevetetni az emberekkel, hogy ő egy ukrán, azóta nem hitték el neki egyetlen szavát se. Mert hát egy az, hogy olyan, hogy ukrán, nincs, mert csak ruszki van. És Dobi Laci legföljebb is csak cselák, azért beszél olyan furcsán, mert nem magyar, hanem cselák. Ha sürgették, mindig azt mondta, hogy dobri, dobri, ami cselákul azt jelenti, hogy jól van, jól van. Vagy valami hasonló. Ezért is nevezték el úgy, hogy Dobi, mert ennek legalább van értelme, mert annak hogy dobri, annak nincs, mert az nem magyarul van.

Csak akkor figyeltek oda rá, ha éppen kifogytak minden témából, hogy például kit baszott meg már megint az a nagyfaszú Lódoktor, mert annak mindig meg kellett basznia a valakit, főleg a más feleségét. De mondták is neki, hogy egyszer még otthagyja valahol a farkát, addig dugdossa be mindenhová. És akkor a csöndet valamivel ki kellett tölteni. Magyarul megmondva: muszáj volt valakit basztatni. Mert a csöndet a legnehezebb elviselni, mert akkor arra kell gondolni, hogy hogyan lesz ezután. A csönd az, hogy haza kell menni, aztán este lesz, meg reggel. Másnap meg kezdődik minden előlről. Hát kinek hiányzik ez?

Ilyenkor aztán elmeséltették a Dobi Lacival, hogy hogyan került ide. Hogy hogyan hagyták itt a ruszki, mert még ágyúötlékeknek se volt jó, ahogyan mindig megjegyezte valaki. Mert ez is hozzátartozott a történethez, hogy röhögni lehessen. Pedig a Dobi Laci újra és újra úgy mondta el, mint valami hőstettet, hogy mennyire kibaszott a tovarisokkal, akik korbáccsal hajtották Ukrajnától egészen idáig. (Persze mindenki tudta, hogy hazudik, de az ilyenkor nem számított. Mert olyan, hogy Ukrajna nincs, mert csak Szovjetunió van, ahol a ruszki laknak.) De itt aztán elege lett, hogy nem megy tovább, hideg is volt nagyon azon a télen, hogy még a szar is beléfagyott. Inkább belefúrta magát a határban egy szalmakazalba. Lesz, ami lesz. Aztán kereshették, amilyen kicsi. Még most is meg tudja mutatni a helyét, ahol volt az a szalmakazal, ha nem hiszik el. Meg az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy nem nagyon keresték, még csak veszteséglistára se tették. Így ragadt itt. Azt mondta, nem volt egyszerű akkor se, amikor elvonult a front, mert csak ruszki egyenruhája volt neki, és félt, hogy az emberek agyonverik, azért amit a ruszki műveltek itt az asszonyokkal meg a lányokkal. Mindig esküdözött a Laci, hogy ő egyetlen ujjal se nyúlt senkihez, ő nem volt olyan állat azért, mint a többi ruszki, mert ő inkább ukrán volt, azt mondta. Ráadásul nem volt neki könnyű másik ruhát találni ugye az ő méretére, mert hát akkor is ilyen kicsike forma ember volt a Laci, mint most. Az az igazság, hogy egy halott gyereknek a ruháját húzta föl, aki akkora lehetett, mint a Dobi Laci. Sose felejt el a nyitott szemét neki, ahogy nincsen már benne félelem, meg semmi, csak csodálkozás, hogy mi történik vele. Nem tudja a Laci, ki lehetett az a gyerek, de az biztos, hogy fejbe lőhették, mert leszakadt a koponyájának a teteje,

és ezért egy kicsit össze volt vérezve a pufajkája. De nem bánta a Laci, mert jó meleg volt azért az a pufajka, ha véres is volt. Vattával lehetett kitömve. Aztán meg úgy tette magát a Laci, mint aki légnymást kapott, és még beszélni is elfelejtett, meg a nevét is, mindent. Csak nehogy észrevegyék, hogy ő nem is magyar, mert akkor biztos agyonverték, vagy később kivégezték volna, mert mégiscsak megszökött. De azt mondja, hogy már tele volt a fasza a háborúval, meg mindennel, inkább csak melegedni szeretett volna, semmi mást, csak melegedni. Azt se bánta volna már, ha lelővik, csak előtte megmelegedhessen egy kicsit. Most is mindig csak fázik, hiába fűti úgy a nagy vaskályhát télen, hogy már majdnem izzik. Rá is szokott szólni a Sárka, a kocsmáros, hogy mi az anyja piccsáját fűt annyira, hát nem lopják az áfésznál se a fát azért.

Persze mindig kötekedtek vele, hogy hogyan maradhatott kinn télen szalmakazal, ne nézze őket hülyének a Dobi Laci, meg különben is hogyan lehet az, hogy nem gyújtotta fel az a sok bomba az összeset. Hogy égett volna el vele együtt, és ilyenkor mindig jót röhögtek, hogy lepörzsölődött volna a szőr a Dobi Lacinak még a tökérről is. De erre már nem mondott semmit a Dobi Laci, csak kortyolgatta a fröccsöt, amit a mesélésért járt. Aztán a vége mégis mindig az lett, hogy fölidegesítették, és a végén már rikácsolva kiabálta, hogy ti nem látni semmit, ti nem tudni semmit, még csak a faszotok se verni ki, amikor én már itt fagyoskodtam. Ezen aztán megint lehetett jót röhögni, olyan mókás volt a kicsi ember, amikor piros lett a feje a méregtől. De azt azért szerették hallgatni, hogy hogyan maradt itt a Dobi Laci a háborúban.

Azt beszélnek, hogy még a pártbizottságban is foglalkoztak vele, hogy hát mégiscsak egy szökött szovjet katona lenne a Dobi Laci, ha minden igaz. Egy dezertőr, elvtársak. Hogy nem kellene-e jelenteni a járásinak, vagy följebb. De aztán valahol elakadt a dolog, mert igazából senki se hitte el a történetét, meg már amúgy is annyira megszokták a kis öreget, hogy jobbnak látták nem firtatni a dolgot. Meg hát a László az ugyebár nem is egy szovjet név, elvtársak, érvelt a téeszelnők, nincs is neki orosz vagyis szovjet párja. Mert ha mondjuk, például Szerjózsa volna, vagy Vologya, meg ilyesmi, akkor az tényleg gyanús lenne, és akkor már foglalkozni kellene az ügyvel magasabb szinten is. De így, hogy csak László, semmi gyanúsat nem lát benne a téeszelnők. Csak egy bolond öreg, elvtársak. Végül is ezt az egész pártbizottság elfogadhatónak és egyben megnyugtatónak találta, és ennyiben maradt a dolog. Nem volt többet napirendi pont, hogy a Dobi Laci szökött ruszki katona-e vagy sem, hogy hogyan is került ide. És az jó, ha valaki nem napirendi pont, mert akkor békében hagyják. Aztán boldoguljon, ahogy tud. És a Dobi Laci dolgozott is szorgalmasan, nem volt azzal semmi baj, csak olyan kicsi ne lett volna.

De amikor már sokadszor mondta el ott a pult végénél, hogy elbírtok-e két cementes zsákot, szarfaszúak, akkor ráfordult a nagydarab Havanyik Gyurka, akinek amúgy is volt elszámolni valója a kicsi emberrel, hogy fogja már be a mocskos pofáját, mert úgy kibassza a csukott portálajtón, hogy sohase szedik össze a darabjait.

Nem lehetett tudni, hogy a portálüvegre gondol-e a Gyurka, vagy inkább a Dobi Lacira. Mert az új kocsmának a legfőbb nevezetessége a portálüveg volt, úgy körbe volt üvegezve az egész, mint egy kirakat. Úgy is hívták a faluban ezt a kocsmát, hogy a Fényes, mert napközben, főleg tavasszal, volt egy időszak, amikor szinte fénylett a kocsmabelseje a nagy üvegeken keresztül. Úgy besütött a Nap, pont rá a bádogpult-ra, hogy csakúgy szikrázott a sok söröskorsó, meg fröccsös pohár, és ragyogtak benne az emberek, ha kívülről nézte valaki. De nem nézte kívülről senki, mert mi a fasz nézni való lett volna a kocsmán, amikor rásütött portálüvegre a nap. Úgyis csak elvakította volna az embert a csillogás.

Mindenesetre a Dobi Laci magára vette a dolgot. Pedig csak úgy halkán mondta ezt a Gyurka, minden indulat nélkül, mert a Havanyik Gyurka amúgy egy jó gyerek volt, nem ártott az a légynek se, ha nem baszták föl az agyát. Dobi Laci mégis abbahagyta a mondogatást, mert tudta, hogy most föl lett baszva a Havanyik Gyurka agya. Mert a Havanyik Gyurkát meg éppenséggel elég jól ismerte. Tudta, mikor kell komolyan venni, és mikor hülyül csak, és most úgy látta, jobb, ha komolyan veszi. Sokáig dolgoztak együtt rakodóként a hosszúplatós, kék ZIL-en, ahol azért nem akárki lehetett kocsikísérő. Mert azért az egy kitüntetés volt, a hosszúplatós ZIL. A Dobi Lacit a Havanyik Gyurka vette maga mellé, mert megsajnálta a szerencsétlent, hogy akárhol dolgozik, a többiek állandóan macerálják, hogy ekkora a pöcse, meg akkora, és különben is hogyan beszél, és inkább menne haza a cselákok közé. Így aztán sokáig sehohy se volt maradása a szegény Lacinak. A Gyurka úgy gondolta, hogy majd ott mellette jó helye lesz neki, senki se meri bántani. Mert mondom, a Havanyik Gyurka az egy jó gyerek volt, pedig akkora tenyere volt neki, mint a szívlapát. Nem is nagyon mert ellenkezni senki a Gyurkával.

Ha jó volt az idő a Laci a platón utazott, a Gyurka meg a sofőr mellett a fülkében. Így volt ez rendjén, Dobi Laci se háborgott soha. Tetszett neki ott a hosszúplatós ZIL-en, meg világot is látott, mert sokat mentek vidékre, ha be kellett szerezni ezt-azt. Pedig csak akkor engedték be a fülkébe, ha nagyon esett, vagy ha igen hideg volt a platón, de csakis akkor, mert a Dobi Lacinak volt egy olyan szaga, hogy nem lehetett kibírni mellette. Szokta is neki mondani a Gyurka, miért nem mosakodsz, te szerencsétlen, hogy az isten rakná beléd azt a retkes faszát. Mert ugyan szelíd gyerek volt a Gyurka, de igen piszkos szája volt neki, káromkodott egyfolytában. Főleg az istent szidta sokat, mintha elszámolni valója lett volna vele, de meg is bűnhődött érte keservesen. Mert azért mindent nem lehet még a Havanyik Gyurkának se, hiába volt egy nagydarab ember.

Főleg gabonás vagy tápos zsákokat kellett fölpakolniuk a platóra, de időnként téglát, cementet rakodtak vagy bármit, amire szükség volt a téaszben. Dobi Laci tolt oda a nyolcvankilós zsákokat a kis, kézi targoncával a teherautó végéhez, ahol aztán Gyurka földobta a platóra, mintha semmi súlya se volna. Rendben is mentek a dolgok, de aztán egyszer csak a Gyurka kérte, hogy helyezték át, mert megunta, hogy mindenki rajtuk röhög, hogy itt jön a Stan és a Pan, meg a Zoro és a Huru. Dobi

ikreknek hívták őket a hátuk mögött. Szentől szembe senki se merte a Havanyikot így csúfolni. Mégis tudta, hogy ezt mondják rá, és nem tudott ellene tenni semmit. Ez dühítette legjobban, ez a tehetetlenség, hogy nem tudja beverni a pofáját annak, aki kiröhögi. Így aztán áthelyeztette magát inkább a bikaistállóhoz, pedig ott büdös van akkor is, ha nincs is ott a Dobi Laci. De legalább hallgathatta a szegény Kács Zolit, hogyan énekel. Azután már nem is szívesen állt szóba a kicsi emberrel, próbálta kerülni, nem ült vele egy asztalhoz, mert nem szerette, ha röhögnek rajta. Pedig a Dobi Laci szerette a Gyurkát, szeretett vele beszélgetni, aztán meg nem értette, hogy akkor most miért nem ülhet vele egy asztalhoz a kocsmában. Mert a Gyurka mindig elzavarta az anyja piccsájába, hogy ő ilyen szemét kommunista cselákokkal nem áll szóba, pedig a Gyurkának is volt pártkönyve, még ha nem is volt cselák. A szegény Laci meg nem értette az egészet, de jobbnak látta békén hagyni a Havanyik Gyurkát, és inkább csak a bádóg pultnak támaszkodva itta a fröccsét vagy sörét, mikor mire futotta.

Mert az is hozzátartozik, hogy a Dobi Lacinál sose volt pénz, pedig dolgozni tudott, azt meg kell hagyni. A kocsmában is csak akkor ivott, ha talált egy kis maradékot a poharak alján. Mert ő hordta vissza a kiürült sörösüvegeket a pultra, márpedig nem tud annyira üres lenni egy üveg, hogy az alján ne maradjon egy-egy korty. Főleg, ha barna volt az üveg, akkor, mert abban nem látszik. Persze emiatt is gyakran elpiccsázták a Dobi Lacit. Meg főleg ahogy öregedett, úgy romlott a látása, és olyan üvegeket is üresnek látott, amik még csak félig ürültek ki. Meg persze így több jutott neki is, ez is hozzá tartozik. Hát barnában nem látni, védekezett Laci, de a gyenge évrre csak egy-egy valagba rúgás volt a válasz, és akkor még olcsón megúsza. Egyszer a Zeller Lajos, aki nagydarab ember volt, és neki is akkora tenyere volt, mint egy szívlapát, megverte a Dobi Lacit, mert előtte összeveszett az asszonnyal, aki nem akart neki úgy csinálni, ahogy ő szerette volna. Na, akkor kapott a Laci rendesen, hogy miért viszi el a félig teli sörét, hát lopja ő a pénzt, hogy baszná meg azt a cselák kurva anyját a Laci. Már a többiek fogták le a Lajost, nehogy agyonverje az öreget, mert igaza van ugyan a Lajosnak, hogy a Laci ne vigye el a félig tele üvegeket, de azért egy kis sörért mégse kéne agyonverni, ugye. Ha már egyszer itt maradt a front után a Laci. Na, akkor majdnem nagyon pórul járt a Dobi Laci. Sokáig nem is merte az üvegeket visszavinni. Télen főleg azért kapott inni, hogy fűtötte a vaskályhát. Reggel oda vezetett az első útja, hogy befűtsön a kocsmában, és csak utána ment munkába. Jó meleget tudott csinálni a Laci a kocsmában, elégedettek voltak vele az emberek.

Időnként azért is kapott egy-egy fröccsöt, ha elmesélte, hogy hogyan verte át a felszabadító szovjet hadsereget. A kuglipályán ő volt az állogató, amikor elzavarta a gyerekeket onnan, akkor ő gurította vissza a nehéz golyókat, meg neki kellett fölállítania a bábukat. A gyerekek nem is szerették a Dobi Lacit, amiért elzavarta őket, utána mindig megdobálták, amikor részegen ment hazafelé. A nyertes aztán mindig küldött neki egy-egy fröccsöt, vagy ha sokat nyert, néha még sört is kapott. De ez

csak vasárnap fordult elő, a meccs után, amikor sokan beszálltak, mert ilyenkor gyorsabban megy az idő. Szinte repül. Ilyenkor aztán az égvilágon semmi baja nem volt a Dobi Lacinak, látszott rajta, hogy semmi. Ihatott kedvére, még énekelgetett is azon a furcsa, cselák nyelven, amit csak ő értett. De csak úgy maga elé, hogy azért ne hallja meg senki.

De pénze az sose volt neki, mert, azt beszélük, elvette tőle az öregasszony, akinél lakott. Vagyis nem lehet tudni, hogy mennyire volt öreg az az asszony, mert olyan kortalanra hízott, mint itt minden asszony, aki adott magára valamit, aki nem akarta, hogy csak úgy lekurvázzák. Mert azok a nyeszlett, girhes ribancok csak a picsájukat riszálják a más emberei előtt, meg bikinibe kapálnak, hogy kilátszik nekik mindenük, még körbe a pinaszőrük is. Hatalmas csöcsei voltak neki, alig fértek el az otthonka alatt. Mondták is a traktorosok a Lacinak, hogy egyszer majd agyonnyom azokkal a nagy csöcseivel, meglátod. Mert azt mindenki biztosra vette, hogy Dobi Lacinak kezelgetnie kellett a nőt. (Így fogalmaztak, ha szépen akarták mondani – például amikor ott volt a Tanár úr is, aki mindig hubit ivott, mert mégiscsak egy művelt emberről van szó –, hogy mindig meg kellett basznia, ha viszketni kezdett az asszonynak a pinája.) Ezért kapott szállást, meg ezért főzött rá, és még a kis pénzét is elszedte tőle, amiért azért keményen megdolgozott a Dobi Laci, ott a hosszúpulós ZIL-en.

A nyári konyhában lakott a Laci. Jó kis helye volt ott a kályha mellett a lópokróccal letakart, rúgótlan sezlonyon a Lacinak, nem is panaszkodott sose. Azt mondta jó sora van ott neki. Jót tesz a derekának a kemény priccs. Azt mondta, priccs, mert tényleg katona lehetett a Laci, azok mondanak ilyet. Télen fűteni is tudott, és a petróleumlámpában is mindig volt olaj. Később áram is lett, de azt nem nagyon használta, mert mire az a nagy világosság. Meg még főzött is rá az asszony. Krumplit, tésztát, ilyesmit, ünnepnapokon hús is akadt, ha jól viselkedett a Laci. Az is hozzátartozik az igazsághoz, hogy a nő időnként azért alaposan megverte a Dobi Lacit. Kékrezöldre. Ilyenkor a Lacinak földagadt a szeme, és csak nézett maga elé, és csak annyit mondott, ha néha kérdezték, hogy mi van, hogy Lacinak nem állni föl, és akkor azt akarni mámocska, Laci nyalni neki picsája, de nyalja az istenlova fasza, mikor baszni köll azt.

Aztán egyszer sok pénze lett a Dobi Lacinak. Olyan sok, hogy addig már nem is nagyon tudott elszámolni. Mondta is neki a Havanyik Gyurka, aki pedig az utóbbi időben ritkán szólt hozzá, hogy ne mutogassa, mert elveszik tőle a cigányok hazafelé menet, aztán baszhatja a pénzét. Még a torkát is elvágják, annyi pénz volt nála. De a Dobi Laci nem bírta magával, és boldog boldogtalant meghívott egy kevertre, mert ünnep volt, és ha ünnep volt, akkor kevertet kellett inni. Vagy hubit, de azt csak a Tanár úr ivott, mert azt csak a művelt emberek ittak. Persze gyorsan elfogyott a pénz, de úgylát elvette volna tőle az öregasszony, ha hazaviszi, így azokban a napokban legalább sok barátja lett a Dobi Lacinak, hiába volt cselák. Mégis azt beszélük,

hogy még soha nem látta senki annyira rosszkedvűnek, pedig tényleg volt neki pénze bőven. De ezt csak jóval később mondták így, miután már meghalt, akkor.

Úgy halt meg a Dobi Laci, hogy ott találták a kocsmá lépcsőjén. Nem látszott rajta semmi, csak úgy üldögélt, mintha várna valamit vagy valakit. Aztán mikor meglökte a vállát a Havanyik Gyurka, hogy mért nem megy haza, mi a faszt ücsörög itt a hidegben, akkor arccal előre a járdára esett. Bele a fagyos pocsolóába. Le is jött a bőr a homlokáról, de már nem is vérzett a Dobi Lacinak a homloka. Már akkor régen meg lehetett halva, már vér se volt benne, olyan régen. Pedig tényleg nem látszott rajta semmi. A Havanyik Gyurka az ölébe vette, és úgy vitte haza, mint egy gyereket. Azt mondta utána mindenkinek, hogy nem volt súlya semmi, higgyék el az emberek, szinte semmi.

De azt, hogy akkoriban honnan lett ez a sok pénze, nem árulta el soha senkinek. Hiába faggatták az emberek, hiába ígértek neki hubit, pedig azt igen szerette a Dobi Laci, és csak ritkán jutott hozzá, nem sikerült kihúzni belőle semmit. Azt azért tudta mindenki, hogy innen-onnan csurrant-cseppent neki valamicske mellékes, amiről otthon nem tudott az asszony. Kertet ásott, vagy dohányt szedett a Sánta Mariéknál. Ilyenkor cigarettája is volt bőséggel, akkor tudtuk, hogy dohányt szedett a Sánta Mariéknál, mert azok vágott dohányval fizettek neki. Meg az a híre járta, hogy igen jól el tudja csinálni a kismacskákat meg a kiskutyákat. Mikor mi van. A fölösleges szaporulatot. Vagy is az az igazság, hogy ebben ő volt a legjobb messze környéken. De ezért soha nem kapott ennyi pénzt senkitől.

Az a hír járta róla, hogy nem sajnálja meg őket soha, hiába vinnyognak, vagy inkább sírnak, mint a gyerek. Nem esik meg a szíve azokon a nyüszítő, szerencsétlen kis jószágokon. Pedig még az a hülye Selymes Jóska is meg szokta siratni őket, pedig hát a Selymes Jóska az tényleg meg volt bolondulva. Nem is nagyon csapta őket agyon, mert sajnálta őket, meg azt a recsenést se bírta, amikor beszakad a koponya, törik a csont, inkább ásott egy gödröt, és oda temette mindet. Elevenen. És ha elég föld volt rajtuk, már nem lehetett hallani a nyüszítést sem, csak elég gyorsan kellett lapátolni, meg elég mély gödröt kellett nekik ásni, hogy semmi ne hallatsszon ki. Semmi.

Azt mondták, hogy a Dobi Laci az bezzeg nem sajnálta meg őket. Biztos azért, mert cselák volt, azok ilyenek, hogy nem sajnálnak meg semmit. Amikor itt voltak a ruszkik, azok se sajnáltak senkit, olyan egy vad népek azok. De ezért is bízták rá a munkát, hogy ne sajnálgassa, hanem csinálja el őket annak rendje s módja szerint. Nem az a dolga, hogy sajnálgasson akárkit is a Dobi Laci, nem azért kapja azt a kis pénzt.

Szóval jó szakembernek tartották a Dobi Lacit az elcsinálásban. Akadt is munkája neki bőven, főleg így nyár végén, amikor a tavaszi koslatás eredménye megjelent a házaknál. Ez idő tájt egyre gyakrabban keresték meg az asszonyok. Beüzentek neki a kocsmába a gyerekekkel, hogy Dobi Laci gyere ki egy percre, beszédem van veled. Mert ugyebár rendes asszony a kocsmába nem teszi be a lábát, mert lám hogyan el-

kurválódott az Ibi is, akit már csak Féldecisnek hívnak maguk között. Ilyenkor persze nyájaskodtak vele, hogy Laci bácsi így, meg Laci bácsi úgy, hogy csak csöndben, hogy senki meg ne tudja. Mert valamiért szégyellték az asszonyok a fölösleges szaporulatot. De akkor már a kocsmában tudták, amikor beüzentek érte, hogy Dobi Lacinak pénze lesz, ami ingyen fröccsöt jelentett, jobb napokon egy-egy tömény is lecsúszott. Büszke is volt rá a Dobi Laci, hogy akkor ő most fontos és keresett ember lett a faluban. Alig lehetett vele ilyenkor bírni, akkora lett neki a pofája.

Többnyire a földekről begyűjtött pétisós zsákba rakta a még csupaszs jószágokat. Sok pétisós zsákja volt otthon, szépen összehajtogatva. Szorgalmasan gyűjtögetett, meg szerette a rendet a Laci. Sokféle módszere volt a Dobi Lacinak, mert tényleg kiművelte magát ebben az elcsinálásban, de nem árulta el senkinek se a szakmai fogásokat, hogy ne legyen neki konkurenciája. Elég volt, hogy ott van a Selymes Jóska, az is sok kuncaftot elvitt, ami meg sok fröccsöt jelentett, meg keverteket is. Volt, hogy a zsák száját a falu határában folydogáló patakba nyomta, amíg teli nem lett vízzel. Ezt szerette legjobban a Laci, úgy is hívta, hogy az úsztatás. Aztán a vízfolyásra bízta őket, hogy ússzanak le akár a tengerig, hogy legalább utoljára lássanak világot. Pedig hát nem tudtak azok világot látni, mert még a szemük se nagyon nyílt ki nekik. Aztán daszvidanyija – így szokta befejezni, mikor mesélte néha a zsákokat meg a tengert. De az ilyen aszályos időkben, mint ez a mostani is, annyira kevés volt a víz a patakban, hogy csak fönnakadtak volna a zsákok. Ilyenkor nem tudott a tengerig úsztatni a Laci. Ilyenkor más módszert választott, amiért felárat számolt fel a Dobi Laci. Pedig ehhez nem is kellett a pétisós zsákok, mert kivitte a pácienseket, ahogy viccesen szokta mondani a Laci, nagy kettőshárshoz, és a törzséhez csapkodta a fejüket nekik, amíg el nem csöndesedtek. Mondjuk, nem kellett hozzá egy nagy erő, hogy elcsöndesedjenek azok a gyöngye kis jószágok. Aztán ide temette el őket, egy gödörbe, még meszet is szórt rájuk a fertőzés veszély végett, mert lelkiismeretesen végezte a Laci a munkáját, azt nem lehet mondani, hogy nem így van. Na, és ezért kellett felárat felszámolnia a Lacinak, mert hát azért ő se lopja a meszet, meg ázni is csak kellett, ha nem is olyan nagyon mélyre. Nem is szerették az asszonyok, ha nagy szárazság volt, mert akkor tudták, hogy drágábban dolgozik még a Dobi Laci is.

Azt mondják, hogy egy nagyobb megbízás után mindig nagyon berúgott abból a pénzből, amit kapott, és nem szólt senkihez sem. Hogy azért még a Dobi Lacinak is rossz kedve lett, hiába volt cselák, mégis. Mert azért csak azok is emberek, a cselákok. Csak nézett maga elé, és ilyenkor csak pálinkát ivott, sokat egymás után. Mindig addig ivott, amíg volt a pénzből, mert otthon úgyis elvette volna tőle az asszony, és mégiscsak ő dolgozott meg érte. Aztán meg a Havanyik Gyurka vitte haza a vállán, ha már úgy is arra lakott. Egy úttal. Nekitámasztotta a kiskapunak, hogy onnan már betalál egymaga is, ha akar.

De ez persze biztos nem volt igaz, ez az elcsöndesedés, csak azt akarták az emberek, hogy így legyen, mert így jobb elmesélni, hogy szomorú volt utána még a Dobi Laci.

Később azt is pletykálták róla, de tényleg már csak jóval azután, hogy meghalt, hogy gyereket is el szokott csinálni a Laci, ha úgy adódott. Nem volt egy finnyás a Laci, különben meg majdnem mindegy is, ugyanúgy vinnyognak azok is, mint a kismacskák vagy kutyák. Csak az volt a különbség, hogy olyankor nem is nézte meg, mi van a zsákban, ha azt mondták neki, hogy ne nyissa ki, hanem addig csapkodta a hárshoz a zsákot, amíg egyetlen nyikkanás se jött ki belőle többet. A Bizdó Józsika úgy mondta, hogy csöndzsák, mert szeretett nagyokat mondani a Józsika, meg hát mindig írogatott a kockás füzetébe. Azok mondanak ilyeneket, akik írogatnak a füzetükbe ezt-azt naphosszat. Mert dolgozni, azt nem szeretnek. Hogy akkor is azért kapta volna azt a sok pénzt, a csöndzsákért a Dobi Laci. Mert a nagyfogú Kurtáéknál lakott egy menhelyi lány, és arról mondják, hogy a Kurta Laci fölcsinálta. A Kurta felesége, a Kati meg hozott a Dobi Lacinak egy zsákot, hogy kismacskák vannak benne, hogy tegye el őket, de okosan, és ne nézzen bele a Laci, de be is volt varrva a zsák szája erős cérnával. Ha akart volna, akkor se tudott volna belenézni a Laci, hogy mi van benne.

Na, úgy mondják, hogy abból a zsákból gyereksírást hallatszott ki. Mert azért azt mégiscsak meg lehet különböztetni, hogy milyen a macskanyávogás meg a gyereksírás. Mert az mégse ugyanolyan azért, ne akarja megmagyarázni senki a vasas Jóska özvegyének, aki még a Szűzanyára is megesküdtött, hogy abban a zsákban nem macskák voltak. Hiszen látta a menhelyi lányt nagy hassal az udvarban még a télen, akkor most, azt mondják meg neki az asszonyok, hogy hol az a gyerek. Mert gyerek még nem maradt bent, az biztos kurva hétszentség. De persze azt is tudta mindenki, hogy az özvegy haragban van a Kurtáékkal, mert az ura halála óta, a Kurta beleszántat a kertjébe, hogy minél nagyobb legyen a földje neki. A múlt ősszel is kiszántatta a megyére elültetett málnatöveket, mert jól is nézne ki, ha a málna ráárnyékolna az ő földjére, és nem fogna benne többet megteremni semmi. Szóval azért nem nagyon adtak a vasas Jóska özvegyének a szavára. Amúgy is mindig járta a falut, és gyaláztott mindent és mindenkit, akit csak a szájára tudott venni. Így aztán egy darabig még suttogtak az emberek ezt is, meg azt is, de a Dobi Laci csak hallgatott. Bár az is igaz, hogy utána tényleg egyre búvalbaszottabb lett a Laci. Csak álldogált a pult végében szóltanul, amikor nem volt ott a traktoros Imi, vagy télen a nagy öntöttvas kályha mellett üldögélt, mert mégiscsak ott volt a legmelegebb. Szeretett ott elüldögélni a Laci záróráig. Aztán a következő tavaszt már nem is érte meg, de lehet, hogy ez sokkal később volt. Inkább ősszel, igen, ősz végén lehetett, mert a Gyurka akkor mondta azt neki, hogy álljon föl, mert fölfázik a valaga, és olyan aranyeret kap, hogy csak véreset tud szarni, és azt is csak apró darabokban.

Később azt is mondták, hogy ebbe halt bele a Dobi Laci, ebbe a legutolsó szaporulatba, pedig nem is ez volt neki az egyetlen esete. Aztán elfelejtették az emberek

ezt is, mert valahogy mégis rendjén volt ez így kismacskástul, csöndzsákostul, mindenestül. Csak az a hülye Bizdó Józsika erősködött, hogy oda temethette el ezeket is a kiskutyák meg macskák mellé a Dobi Laci, a kettőshárs közelében nem messze a régi zsidótemetőtől. Nem tudom, mi a faszt akar mindig az a Józsika, pedig a Laci, amilyen lelkiismeretesen végezte a munkáját, biztosan meszet is szórt rájuk, ahogyan azt kell, szabályosan. A fertőzésveszély végett.

